

Domače vesti

Zbor se zahvaljuje

Pevci zbora "Slovan" se iskreno zahvaljujejo Mrs. Alice Dolgan, soprogi pokojnega Antona Dolgana, za velikodušni dar, ki ga je prispevala v blagajno zbora.

Zaroke

Zaročila sta se Miss Mary Troha, hčerka Mr. John Troha iz 14509 Thames Ave. in Mr. John Knific, sin Mr. in Mrs. J. Knific st. iz 18322 Neff Rd.

Mr. in Mrs. Frank Smerdel iz 784 London Rd. naznanjata, da sta se zaročila njih hčerka Dorothy Lah in Mr. Joe Batič, sin Mr. in Mrs. Joe Batič iz 684 E. 160 St.

Bilo srečno!

Prvorojenka

Prošli ponedeljek so se vile rojenice zglasile v St. Luke's bolnišnici in pustile v spomin zalo hčerkico, prvorojenko. S tem so postali "grandpa" in "grandma" Mr. in Mrs. Frank in Angela Susman iz Thames Ave. ter Mr. in Mrs. Frank in Mary Novoselec iz Euclida. Čestitamo!

Vstopnice za banket

Vstopnice za banket, katerega prirejaajo st. clairska društva SNPJ v soboto 1. marca v SND, dobite še danes in jutri v Oražmovi slaščičarni, pri tajniku SND in tajnikih društev.

Poškodovan pri delu

V New York Central delavnici se je ponesrečil Mr. Frank Bartol iz 16218 Arcade Ave. Nalomil si je nogo. V bolnišnici, kamor je bil odpeljan po nesreči, se je nahajal dva tedna, sedaj se pa nahaja na domu pod zdravniško oskrbo, kjer ga prijatelji lahko obiščejo. Želimo mu, da bi čim prej popolnoma okrevail!

Poroka

Poročila sta se v soboto Miss Emma Gerl in Mr. Thomas Hodanovec. Nevesta je hči poznane družine Mr. in Mrs. John Gerl iz 19807 Shawnee Ave., ženin je pa sin Mr. in Mrs. Paul Hodanovec iz Kewanee Ave. Poroka se je vršila v Nottingham Congregational cerkvi, poročna slavnost zvečer pa se je vršila v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Mladomu paru čestitamo in mu želimo vse najboljše v zakonskem življenju!

Klub "Ljubljana"

Članstvo kluba "Ljubljana" je vabljenno na redno mesečno sejo, ki se vrši jutri večer v Slov. društvenem domu na Recher Ave.

Pobiranje asesmenta

Jutri večer bodo tajniki društev, ki zborujejo v Slov. narod. domu na St. Clair Ave., pobirali asesment za tekoči mesec. Članstvo se opozarja, da tozadevno upošteva in pravočasno poravnava prispevke.

Društva, ki zborujejo v Slovenskem domu na Holmes Ave., bodo pobirala asesment danes 24. in jutri 25. februarja. Člani so prošeni, da to obvestilo upoštevajo.

Detroit. — Po operaciji je v bolnišnici umrl John Rotar, star 64 let, rojen v Gornjem Hotiču pri Litiji; v Ameriki od l. 1907. Tukaj zapuša brata, v starem kraju pa sina in dve sestri. —

Sovjetska armada je proslavila 29. letnico

Stalin naslovil na armado miroljubno dnevno povelje

MOSKVA, 23. feb. — Sovjetska armada je danes praznovala svojo 29. letnico ob priliki katere je sovjetski premijer Stalin naslovil na armado dnevno povelje, katero se smatra za najbolj miroljubno od kar se je vojna končala.

Stalin je povedal, da je ruski narod uspešno zaključil prvo leto nove "pjetitke" in da sovjetska armada izpolnjuje naloge, ki so postavljene pred njo v miru.

"Sovjetska armada" je rekel Stalin, "mora stremeti za novimi uspehi v vojaški vežbi in politični izobrazbi. Učvrščenje miru in varnost naše dežele zahtevajo, da to izpolnimo."

Stalin ni omenil sovražnike Rusije

V svojem dnevnem povelju sovjetski premijer ni omenil sovražnikov Sovjetske zveze, niti ni dal slutiti, da se nahaja pod visom, da Sovjetska zveza živi v njej sovražnem svetu. Istotako ni omenil atomsko orožje, razoroženje in "kapitalistično zaokrožanje".

Preteklega leta je Stalin poudaril "da mora Sovjetska armada slediti in prekašati razvoj vojne znanosti."

V Belgradu je tudi proslavljena obletnica

V Jugoslaviji je bila proslavljena 29-letnica ustanovitve Rdeče armade. Maršal Tito je z člani kabineta prisostvoval ceremonijam, ki so se vršile v Belgradu.

Nov grob

JOSEPH TOMŠIČ

Po daljši bolezni je preminil v St. Alexis bolnišnici Joseph Tomšič, podomače Stergel, star 63 let. Stanoval je na 528 E. 152 St. ter je bil dolgo let oskrbnik Widgojevga poslopja. Doma je bil iz Dolnjega Retja pri Velikih Laščah, kjer zapuša štiri sestre: Marijo Zakarjšek, Frances Urbas, Anno Tomšič, Nežo Debeljak, brata Louisa in več sorodnikov. Tukaj je bival 47 let in zapuša sedem otrok: Josepha, Mrs. Mae Svetina, Mrs. Ann Manill, John, Mrs. Josephine Degnovivo, Antona in Alice, 9 vnukov in več sorodnikov. Pogreb se bo vršil v sredo jutraj ob 8:45 uri iz Želotovega pogrebnega zavoda na 458 E. 152 St. v cerkev sv. Jeronima ob 9:30 uri in nato na Calvary pokopališče.

FRANCO BAJE PRODAJA ŠPANSKO ZLATO

PARIZ, 22. feb. — Nepotrjene vesti iz Madrida pravijo, da je španski diktator Francisco Franco poskušal prodati španske zlatne rezerve in sicer cenjeno na 110 milijonov dolarjev, Zedinjenim državam.

Baje so Zedinjene države to ponudbo Franca odbile.

FANTEK STORIL SAMOMOK, KER JE IZGUBIL PSIČKA

CHICAGO, 21. feb. — Ko se je 13-letni Joseph Craig povrnil iz šole domov, ni našel svojega ljubega psička. Mali Joseph in njegove sestre so psička iskali povsod v okolici, toda zaman. Ko je Joseph uvidel, da psička ne bo več našel, je odšel v svojo sobo in se z vrvcu, s katero je psiček bil privezan, obesil.

Italijani se bodo izseljevali v Argentino

RIM, 22. feb. — Ker ne more rešiti problema prehrane in zaposlitve svojih državljanov, je italijanska vlada podpisala pogodbo z Argentino za organiziranje načrt izseljevanja italijanskih delavcev, tehničarjev in obrtnikov v Argentino.

Z pogodbo bo popolnoma zvržena politika fašistične Italije, ki je stremela za tem, da poveča število državljanov z ohrabljanjem velikih družin in ki je obenem onemogočala izselitev.

Število Italijanov, ki se bodo selili ni odredeno, toda pričakuje se, da bo v nekaj dneh odpotoval prvi transport z 4.000 Italijanov. Baje je po sporazumu Argentina pristala, da jamči izseljenim Italijanom iste pravice kot jih imajo njeni državljani.

V pogodbi postavljene neke restrikcije

Po pogodbi Italijani, ki se bodo naselili v Argentini, ne bodo imeli pravice prvi dve leti menjati svoj poklic in mesto, v katerem so se naselili. V slučaju kršitve te točke v pogodbi, bodo izgubili vse pravice.

Baje je italijanska vlada v zvezi z to izselitvijo dobila posojilo od \$200.000.000, toda v besedilu sporazuma nobena vsota ni omenjena.

V cilju organiziranja izseljenja bo v Italiji ustanovljena posebna argentinska komisija, ki bo imela stalne zveze z italijansko vlado.

PET KANDIDATOV ZA GOVERNERJA TRSTA

NEW YORK, 21. feb. — Danes bodo razmotrivane prošnje predstavnikov malih držav za službo governorja Trsta.

Imena kandidatov, ki reflektirajo na to nevarno službo so: švicarski general Henri Guisan, Alberto Lleras iz Columbie, lieutenant general Bengt Nordenskiöld in Emil Sandstrom iz Švedske ter Leif Egeland iz Južne Afrike.

FRANCIJA V NEVARNOŠTI NOVE STAVKE

PARIZ, 22. feb. — Nevarnost splošne stavke se je v Franciji ponovno pojavila, ko je 1.300.000 vladnih delavcev in 50.000 premogarjev zagrozilo, da bodo zapustili delo če se jim ne zviša plače.

V Parizu še vedno niso tiskani francoski časopisi. Delavci so tudi vpriporili demonstracije političnega značaja, tekem katerih je bilo aretiranih 40 oseb.

PET URADNIKOV SHELL CO. V BELGRADU OBDOJE-NIH V ZAPOR

BELGRAD, 22. feb. Pet bivših uradnikov oljne družbe Shell je bilo obsojenih na kazen zapora od enega do devet let, ker so za časa vojne kolaborirali z okupatorjem.

DUHOVNIK OBTOŽEN, DA JE HOTEL ZAŽGATI SVOJO LASTNO CERKEV

MILWAUKEE, 23. feb. — Dr. John Lewis, presbiterijanski pastor, ki se je nahajal v službi pri Calvary presbiterijanski cerkvi, je dobil plačan "dopust" nazvle temu, da se nahaja pod obtožbo, da je poskušal (deloma tudi je) zažgati svojo lastno cerkev.

Pastor, ki je 72 let star je zahteval dopust, da bi mogel "posvetiti ves prosti čas samo svojemu zagovoru".

V obtožbi je povedano, da je Dr. Lewis kupil dva kvarta kerosinskega olja, polil cerkev in jo zažgal. V ognju je cerkev deloma bila uničena in je povzročila škodo ocenjena na \$150.000. Vzroki tega nenavadnega postopka presbiterijanskega duhovnika niso znani.

Rusija zavrgla ameriški odgovor glede izjav Achesona

Odgovor ni zadosten pravi Molotov

LONDON, 22. feb. — Moskovski radio je danes povedal, da je sovjetski zunanji minister Vjačeslav Molotov obvestil ameriškega državnega tajnika G. C. Marshalla, da je ameriški odgovor na protest Sovjetske zveze glede izjav državnega podtajnika Achesona, nezadosten.

V svojem protestu je Sovjetska zveza napadla izjave državnega podtajnika Achesona, ki je rekel, da je sovjetska zunanja politika agresivna in zavojevalna. Odgovor Zedinjenih držav na ta protest je temeljil na ugotovitvah državnega tajnika, da je Acheson podal to izjavo kot odgovor na vprašanje senatorja Kennetha McKellarja in da je pod prisego vezan, da podaja takšne odgovore.

Sovjetski radio je poudaril, da odgovor državnega tajnika Zedinjenih držav ni "prepričljiv" in "da vlada Sovjetske zveze vztraja pri svojem stališču, ki ga je izrazila v protestu od 14. februarja."

V Washingtonu so neki uradniki državnega oddelka izrazili dvom, da bo vlada ponovno odgovorila na drugo noto Sovjetske zveze, ker da je stališče državnega tajnika že pojasnjeno.

THOREZ ZAHTEVA SAAR ZA FRANCIJO

PARIZ, 23. feb. — Voditelj francoske komunistične stranke je v svojem govoru, katerega je imel v Toulonu, zahteval, da se nemško ozemlje Saara priključi Franciji.

Obenem je Thorez zahteval več premoaga iz Rurja, in internacionalizacijo istega. Izrazil je tudi upanje, da bo prišlo do zveze med Anglijo in Francijo. Podprl je tudi vladni program za znižanje draginje in zahteve delavskih unij za minimalne mezde.

AVSTRILCI BODO LAHKO IMELI 90 LETAL

LONDON, 22. feb. — Zastopniki ministrov za zunanje zadeve so sklenili, da se Avstriji dovolj vzdrževanje zračne armade od 90 letal in 5.000 mož.

Poročilo pravi, da Avstrija ne bo smela imeti več kot 70 vojaških letal in niti enega bombnika.

Anglo - Amerikanci razbili podtalno nacistično gibanje

PET JAPONCEV OBDOJE-NIH V SMRT ZARADI KRUTOSTI

YOKOHAMA, 22. feb. — Vojaško sodišče osme armade je obsodilo na kazen smrti z obeshenjem pet Japoncev zaradi nečloveškega ravnanja z vojnimi ujetniki, ob priliki katerega je okrog 45 zavezniških vojakov bilo umorjenih.

Na smrt obsojeni Japonci so z nečloveškimi kaznimi povzročili smrt številu ameriških vojakov-ujetnikov, 25 angleških in številu ostalih zavezniških vojakov.

Na isti obravnavi, ki se je vršila okrog tri mesece, sta dva Japonca bila obsojena na kazen dosmrtnega prisilnega dela.

BREZSRČNA HČERKA TOŽILA OČETA

PHILADELPHIA, 22. feb. — Neka Lulu Sauder, po poklicu sestra pomočnica, je tožila svojega lastnega očeta, ker ji ni plačal račun za vzdrževanje v teku 13 let!

Njen 90-letni oče, ki jo je prišel pred trinajstimi leti obiskat, je ostal ves čas pri nji na stanovanju in hrani. V račun je med ostalim brezsrčna hčerka vključila tudi manjše stroške, kot za brivca itd. Cela vsota, ki jo hčerka zahteva, znaša \$6.528. Odvetnik, ki je na obravnavi zastopal očeta je izjavil, da je ta tožba hčerke primer "nizke nehvalečnosti", in da je cela povest tako surova, da če bi jo nekdo čital v knjigi, ne bi mogel verjeti, da je resnična.

Ljudje so za časa obravnave jokali, ko je oče povedal, da je redno plačal za stanovanje in hrano, da je daroval svoji hčeri \$600, da je kupil hišo in storil svojo hčerko solastnico iste in da je svoji hčerki kupil avto.

USODA PRUSIJE JE ZAPEČATENA

BERLIN, 23. feb. — Zavezniški koordinacijski odbor, odnosno štirje zastopniki vojaških vladnih uradov, so odobrili načrt, po kateremu bo Prusija kot država ukinjena.

Tozadevni zakon, ki je naperjen proti sreču nemškega militarizma, bo predložen na odobritev zavezniškemu nadzornemu svetu.

Odbor je istotako sestavil poročilo glede okupacije Nemčije, katero bo predloženo na sestanku ministrov zunanjih zadev v Moskvi.

TRST JE "SOVRAŽNIK MIRU" PRAVI SFORZA

RIM, 23. feb. — Italijanski minister za zunanje zadeve grof Carlo Sforza je danes izjavil, da bo "svobodno ozemlje Trsta eden od sovražnikov miru v povojnem svetu."

PODGANE UMORILE OTROKA

BIRMINGHAM, Ala., 22. feb. — Podgane so ubile šest mesecev starega Lonnie Eugene Mathewsa, ko je otrok brezskrbno spal v svoji postelji, je ugotovila policija, ko je malega otročiča našla mrtvega.

Chicago. — Zadnje nedeljo je umrla Mary Skrbek, stara 73 let, doma iz Dolenje vasi pri Rakitnici. Zapuša hčer, brata in sestro, v starem kraju pa več sorodnikov.

Bivši voditelji SS čet so pripravljali novo vojno proti Sovjetski zvezi

HERFORD, angleška cona okupacije, 23. feb. — Ameriški in angleški vojakovi so danes zajeli število nemških voditeljev, ki so organizirali podtalno nacistično organizacijo oboroženo z tajnim bakteriološkim orožjem.

Po izjavah angleških uradnikov so nacisti, med katerimi se nahaja tudi eden general, hoteli ustanoviti novi nemški "reich," ki bi slonel na istih idejah kot je to slonela nacistična Nemčija. Baje so omenjeni voditelji hoteli povleči vzhodno Evropo v novo vojno proti Sovjetski zvezi ob priliki katere bi se posluževali svojega tajnega orožja.

Na tisoče ameriških in angleških vojakov je sodelovalo v lovu na te voditelje podtalnega nacističnega gibanja. V obeh conah so izvršili številne aretacije, ter se pričakuje, da se bodo aretacije nadaljevale vse do torka.

Po poročilih so angleške oblasti aretirale Hans Georg Eismana, ki je bil član nacističnega oddelka za bakteriološko vojno, ki se je nahajal pod direktnim nadzorstvom visoke nemške vojaške komande.

V ameriški coni je aretiranih 31 članov, med katerimi se nahaja tudi major general Kurt Ellersieck, ki je poveljeval nacističnim SS četam.

Po izjavah uradnikov je bila večina teh zarotnikov odkrita v angleški okupacijski coni.

Pričakujejo se aretacije tudi v ostalih conah

Čeravno se je jedro te nacistične zarote nahajalo v angleški coni okupacije, se veruje, da so zarotniki imeli svoje člane tudi v francoski in sovjetski coni. Angleške vojaške oblasti so izjavile, da so o temu že obvestile sovjetske in francoske oblasti.

Angleške vojaške oblasti so namignile, da utegne biti vmešan v zaroto tudi Martin Bormann, bivši zastopnik Adolfa Hitlerja, katerega po končani vojni niso uspeli najti. Čeravno je Bormann bil proglašen za "mrtvega," se veruje v možnost, da je on na čelu te podtalne nacistične organizacije.

PRAVDA O KONFERENCI ZUNANJH MINISTROV

MOSKVA, 23. feb. — Sovjetski časopis "Pravda" je izrazil optimizem glede konference ministrov za zunanje zadeve, ki se bo vršila prihodnji mesec v Moskvi. Časopis piše, da se "z dobro voljo lahko dosežejo harmonični uspehi." Obenem pa je "Pravda" okrcala "organe zunanega tiska," ki želijo ustvariti ozračje malodušja v zvezi s to konferenco ministrov za zunanje zadeve.

V članku, ki ga je napisal M. Marinin je poudarjeno, da je svet ministrov za zunanje zadeve "oborožen z velikimi in raznimi skušnjami, ki jih je pridobil na predhodnih konferencah."

Isto tako je poudarjeno, da narod Zedinjenih držav želi živeti v miru z Sovjetsko zvezo.

SMRTNA KAZEN ZA PINTARJA ODLOŽENA

BELGRAD, 23. feb. — Jugoslovanski federalni predsednik je danes odložil izvršitev smrtne kazni nad Ivanom Pintarjem, ki je baje ameriški državljani, in ki je imel biti usmrčen zaradi vohunstva.

Taft in Vandenberg ne soglašata glede Lilienthala

WASHINGTON, 22. feb. — Senator Robert A. Taft, ki je voditelj nazadnjaške klike, katere se bori proti imenovanju Davida E. Lilienthala za načelnika komisije za kontrolo atomske energije, je nastopil proti Lilienthalu in z obtožbami, da je Lilienthal "preveč mehek v odnosu na Rusijo in komuniste."

Prvotne obtožbe, ki so temeljile na trditvah nazadnjakov, da "ima Lilienthal zveze z komunisti" so bile ovržene kot neutemeljene.

Senator Taft je povedal, da imenovanje Lilienthala za načelnika atomske komisije predstavlja "ogrožanja naše državne varnosti."

Vandenberg bo verjetno podprl Lilienthala

Drugi republikanski senator, ki ima isto toliko moč v republikanski stranki kot jo ima Taft, Arthur Vandenberg, bo verjetno podprl Lilienthala.

Taft je v svojih napadih proti Lilienthalu okrcal tudi predsednika Trumanu, da se ni posvetoval z senatom, predno je imenoval Lilienthala za predsednika komisije.

Med tem se blok, ki zagovarja Lilienthala stalna jača. Sloviti znanstvenik Albert Einstein je v New Yorku izjavil, da lahko pride "do težkih posledic v mednarodni politiki," ker se ni uspešno potrditi imenovanje.

TA DVA TUDI SLEDITA MODERNIM NAVADAM

LOS ANGELES, 22. feb. — Frank D. Walz in njegova boljša polovica sta bila poročena 50 let in ravno te dneve sta imela praznovati svojo zlato poroko. Namesto, da bi jo proslavila po stari navadi v sreči in zadovoljstvu, sta soglasno v duhu časa odločila, da jo proslavita z razporoko.

Vzrok, da sta se odločila na ta korak je, ker se nista mogla sporazumeti, kdo od njih dveh je lastnik hiše.

No, pa je sodnik Elmer D. Doyle odločil, da jima razporoke ne bo odobril. "V deželi je preveč razporok in ni potrebno, da se tudi vi pridružite tej dolgi povorki. Dosti časa sta bila poročena, da bi lahko služila za vzgled mlajši generaciji," jima je povedal sodnik.

FOSTER PRAVI, DA PRIDE DO EKONOMSKE KRIZE

LONDON, 22. feb. — William Z. Foster, predsednik ameriške komunistične stranke je napovedal, da pride v Zedinjenih državah do takšne ekonomske krize, "da bo pretresla celi kapitalistični svet."

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year—(Za celo leto) \$7.00
For Half Year—(Za pol leta) 4.00
For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.50

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year—(Za celo leto) \$8.00
For Half Year—(Za pol leta) 4.50
For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.75

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year—(Za celo leto) \$9.00
For Half Year—(Za pol leta) 5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

Donald Bell (O.N.A.)

MARSHALL IN STALIN

Na bližajoči se konferenci v Moskvi bosta dve osebnosti dominirali vse ostale — ameriški državni tajnik Marshall in sovjetski ministerski predsednik, generalissimo Josip Stalin. Na konferenci sami bo poglavitni predstavnik Sovjetske unije nedvomno zunanji minister Molotov, toda tudi on bo izgubil mnogo v senci svojega predstojnika. Francoski zunanji minister Bidault je nedvomno dober in spreten diplomat, toda njegovo stališče bo precej težko, ker si bo moral prizadevati, da prija obema velikanoma v cilju, da preskrbi oslavljeni Franciji nekaj zaslombe. Angleški zunanji minister Bevin tudi ne bo mogel nastopiti tako odločno kot dozda. Čisto nedavno je sam priznal, da je sedanja gospodarska slabost Velike Britanije izpodkopala tudi njeno pozicijo v mednarodnih pogajanjih. Vrh tega pa mora upoštevati še dejstvo, da obstoja močena frakcija v delavski stranki, ki zahteva, da se mora Velika Britanija sporazumeti s Sovjetsko unijo.

Iz tega sledi, da je najvažnejše vprašanje to, kako bosta izhajala med seboj sovjetski premier Stalin in ameriški zunanji minister Marshall. To ne bo prvo srečanje med njima. Videla sta se že v Jalti — in znano je, da se medsebojno spoštujeta. Na prvi pogled je to videti presenetljivo radi popolne razlike v razvoju in vzgoji obeh mož. Kako je bilo mogoče, da sta se v Jalti in pozneje v Teheranu tako dobro razumela?

Način mišljenja obeh je isti — oba sta hladna in realistična misleca. Zgovornost, s katero jima nekdo predloži svoje razloge, nima nobenega vpliva, ker gresta vedno do dna. Oba sta vajena ocenjevati vsak položaj na podlagi razpredelitve vojskarskih sil in njihovega razmerja. Ako se ne bosta mogla sporazumeti v nobenem drugem vprašanju, je jasno, da bosta soglasna vsaj v tem, kako daleč sega sedanja sila Sovjetske unije in kje je vpliv Zedinjenih držav bolj neposredno odločilen.

Ker nista sanjača, sta oba hladna računarja, a sta se oba že zmotila v oceni istega predmeta. General Marshall je priznal, da je leta 1941 prerokoval zlom Sovjetske unije v teku šestih tednov, kar je bila po njegovem lastnem priznanju največja zmotna vsega življenja. Obenem pa zdaj čedalje bolj jasno prihaja na dan, da se je tudi Stalin sam motil v ocenjevanju odpornosti Sovjetske unije. To je bilo takrat, ko je naganjal zahodne zaveznike, naj takoj odpro takozvano drugo fronto. Zdaj, ko gledamo nazaj, moremo reči, da bi bila za Sovjetsko unijo največja nezgoda — v pogledu sovjetskega vpliva v povojnem svetu — ako bi bili zavezniki vdrlji v Francijo že leta 1942.

Prihranili bi si bili dolge in z velikimi žrtvami pove-zane borbe v Tuniziji in Italiji. Danes nam je znano, da so imeli nacisti leta 1942 in 1943 le 23 divizij v Franciji mesto onih 58, ki so se nahajale tam v letu 1944. Utrditi ob obalah Atlantika takrat še niso bile dovršene in tudi nemška zahodna meja je bila mnogo manj utrjena kot pozneje.

Nemci so se takrat še opotekali po strahovitem porazu pri Stalingradu, večina njihovih armad je bila še vedno izpostavljena udarcem iz boka globoko v notranjosti Rusije, a v Nemčiji sami Hitlerjev Volkssturm še ni bil organiziran. Najbrže bi nam bilo uspelo popolnoma pregaziti vso Nemčijo in zasedati celo velik del Poljske. Vojna bi se bila v tem slučaju končala s popolno zmago Amerike in Velike Britanije, tako da bi bila morala Sovjetska unija priznati kot neoporočeno dejstvo, da sta jo rešila zahodna zaveznika.

Nasprotno pa, ako bi bili sledili Churchillovemu načrtu, da napademo Nemčijo preko Italije in Balkana, bi bil naš napredek mnogo počasnejši, ker so tamošnji kraji mnogo bolj gorati in manj prehodni. V Moskvi pa je bilo objavljeno med tem, da je bil Stalin izdelal načrt, da sam z Rdečo armado porazi Nemčijo in prodere prav do obale Rukavskega preliva. V tem slučaju bi bila Sovjetska unija osvobodila in radi tega tudi pozneje dominirala vso Evropo.

Delo slovenskih knjižnih založb

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

Ceprav je bila založniška delavnost na Slovenskem zlasti v obdobju med obema imperialističnima vojnoma močno razvita in je dosegla razmeroma visoko knjižno produkcijo, v mnogih primerih vsebinsko kvaliteto in lepo zunanjo podobo knjig, je treba vendar ugotoviti, da naše predvojne založbe niso v celoti izpolnile svojega namena. Večji del teh založb je imel vse preveč značaj trgovskih pridobitnih podjetij; cene knjig so bile kljub zelo cenemu materialu in slabo plačanemu delu visoke, naklade majhne in zato skoraj vse publikacije dostopne le razmeroma ozkemu krogu bralcev; pa odtujene in zaprte; tiste založbe, ki so bile pa namenjene ljudstvu in so pošiljale knjige v velikih nakladah v svet, so izbirale pogosto po ozkih ali celo kvadratnih merilih, če pa so jih vodile napredne težnje so jim tedanje oblasti ovirale delo in preprečevale uresničenje njihovih načrtov; poglavitna napaka, ki velja skoraj za vse naše predvojne založbe, pa je bila nenadržanost pri izdajanju knjig.

Večji del teh založb je prenehal že ob okupaciji, druge ob osvoboditvi. Tako so vse naše današnje vodilne založbe — Državna založba Slovenije, Slovenski knjižni zavod, Cankarjeva in založba Mladinska knjiga — nove in so bili postavljeni temelji zanje že v osvobodilni borbi. Tem našim novim založbam, zlasti Državni in Cankarjevi, je prava načrtnost pri izbiranju knjižnih programov prvo vodilo. V tem je poglavitni vzrok, da je doživela slovenska knjiga že v prvem letu svobode smotren in širok razvoj razmeroma visoke naklade pa so ji omogočile, da je našla pot v vsako slovensko hišo.

Državna založba Slovenije

Po načrtnosti knjižnih programov je prav gotovo na prvem mestu med našimi novimi založbami. Ta je pripravila že v prvih mesecih po osvoboditvi tri pomembne knjige: ponatis "Slovenskega zbornika 1942," ki je prvič ilegalno izšel med okupacijo in je bil natisnjen v ljubljanskih podzemskih tiskarnah, "Slovenski zbornik 1945," ki je dal pregled našega dela in borbe v letih osvobodilne vojne in je hkrati nadomestil za prvo leto po osvoboditvi našo centralno revijo, ki je takrat še nismo imeli, in pa Titovo knjigo "Borba za osvoboditev Jugoslavije," v kateri so zbrani članki in govori maršala Tita iz let 1941-45.

Med prvimi leposlovnimi izdajami Državne založbe je bila Zupančičeva pesniška zbirka "Zimzelen pod snegom" in Grud-nove pesmi "V pregnanstvo," knjiga potopisnih črtic Prežihovega Voranca "Od Kotelja do Belih vod" in Kosmačeve novele "Sreča in kruh." V zbirki "Slovenska drama" je izšla Kozakova "Vida Grantova," od tujih dramatskih del pa "Sovražniki" Maksima Gorkega v prevodu in s spremnimi besedami Bratka Krefta. Med najpomembnejše dosežke izdaje Državne založbe Slovenije sodi knjiga "Pot nove Jugoslavije," v kateri so zbrani govori in članki Edvarda Kardelja iz let osvobodilne vojne, načrtnost izdaj Državne založbe pa na najbolje kaže dva zbirki, Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev in Svetovni klasiki.

V prvi vrsti je izšel doslej prvi zvezek Zbranega dela Srečka Kosovega in Antona Aškerc, ostali zvezki, ki so bil napovedani za letos (Jurčič, Linhart, Keršnik, Trdina), pa so že v tisku. V tej zbirki bomo dobili postopoma zbrana dela vseh naših pomembnih književnikov od Linhart do danes.

Najboljše primere svetovne književnosti pa bo izdajala za-

ložba v drugi zbirki "Svetovni klasiki." Do zdaj nam je dala novo izdajo romana L. N. Tolstaja "Ana Karenina" in prevod "Semnaja ničevosti" V. N. Thackeraya, ki smo ga to pot prvič dobili v slovenskem prevodu. Med znanstvenimi priročni-ki je izdala Državna založba Ruplovo "Slovensko pravorečje," med najnovejšimi izdajami pa je treba omeniti zlasti "Koroški zbornik," ki vsebuje vrsto temeljnih razprav o koroškem problemu, več zemljevidov, slik itd.

Državna založba izdaja za Društvo slovenskih književnikov tudi revijo "Novi svet," ki je pravkar zaključila svoj prvi letnik in jo ureja Juš Kozak, in pa bibliografski mesečnik "Naš tisk," ki prinaša redno vsak mesec bibliografski pregled vseh novih slovenskih knjig. V načrtu je tudi Časopis za literarno zgodovino, ki bo začel izhajati prihodnje leto.

Med drugim je izdala Državna založba tudi vrsto glasbenih publikacij, tako več snopičev zbirke zborovskih skladb "Naši zbori" in pa več učnih knjig, zlasti čitank.

Slovenski knjižni zavod

Že v prvih tednih po osvoboditvi, ko so bili pogoji za izdajanje knjig pri nas še trdi, je izdal kot primer partizanske proze knjižico "Beseda iz naše borbe," Kajuhove pesmi in dva zvezka "Pesmi naših borcev" poleg vrste propagandnih brošur. Prva redna publikacija Slovenskega knjižnega zavoda pa so bile Ingoličeve novele "Pred sončnim vzhodom," ki so doživele doslej že dve izdaji. Miško Kranjec je izdal najprej knjigo novel "Tihožitje in pejsaži" in potem roman "Pesem gora," oboje s snovjo iz osvobodilne vojne, Prežihov Voranc roman "Jamni-ca," ki se godi med obema vojnoma na Koroškem, in knjigo evropskih potopisov "Borba na tujih tleh," Ferdo Godina pa roman iz predvojnih let "Bele tul-pike."

Poleg tega je izdal Slovenski knjižni zavod še Seliškarjevo knjigo reportaž "Zmagali bomo," Potrčeve "Kočarje in druge povesti" in novele Ljodje Kraigherja, ki so izhajale že na prelomu osemnajstega in devet-najstega stoletja v naših revijah. Med izvirna dela sodijo še Juš Kozakovi eseji "Blodnje," med prevodi pa so izšle novele Vladimirja Nazora, knjiga K. Simonova "Med jugoslovanskimi partizani," roman Romaina Rolanda "Miklavž Breugnon," roman Marije Pajmanove "Ljudje na razpotju" itd. Med ponatisi iz prejšnjih let je še "Požgonica" Prežihovega Voranca.

Med izvirnimi pesniškimi zbirkami smo dobili v tem letu Grudnovo "Pesinovo srce," Pesmi Mateja Bora in v zadnjih dneh še zbirko Franc Kosmača "Podoba našega pohoda." Prej je izšla še Torkarjeva pesnitev "Kurent," nova izdaja Prešernovih poezij, ki jo je priredil A. Slodnjak, in prvi zvezek "Izbranih pesmi" A. S. Puškina v Klopčičevih in Zupančičevih prevodih.

Med dramatskimi deli smo dobili v prvem času po osvoboditvi vrsto krajših stvari, zlasti iz partizanskega življenja, v zbirki Novi ljudski oder, tako Zupanovo "Ročstvo v nevihti" in nekaj njegovih krajših odskih del. Klopčičevo "Mater," Potrčevega "Izdajalca" itd. Med prevodi za zlasti enodejanske L. P. Čehova, B. Nušića in nekaterih sovjetskih avtorjev. Lansko leto pa je izšla že prva serija široko zasnovane "Knjižnice slovenskega gledališča," ki sodi med naj-uspešnejše zbirke leta. V njej smo dobili nove ljudske izdaje nekaterih starejših slovenskih

dram, tako Cankarjevega "Kralja na Betajnovi," KRAFTOVO predelavo Jurčič-Levstikovega "Tugomera" in še Lipahov "Glavni dobitnik," kot primer partizan-ske igre Borove "Raztrgance" in "Teško uro," iz svetovne drama-tike pa dramo Maksima Gorkega "Na dnu." Vse te izdaje spremljajo uvodi in režijske opombe.

Poleg leposlovnih knjig, na katerih je težišče te založbe, pa je izdal Slovenski knjižni zavod še tri knjige Paula de Kruisa — "Borbo za življenje," "Borce proti smrti" in "Lovec na mikrobe;" zbirki Dokumenti iz osvobodilne borbe je izšlo nekaj spominov na življenje v tabori-ščih, tako Milene Mohoričeve "Motivi z Raba," "Mučeniška pot k svobodi" itd., v zadnjih dneh pa knjiga o Rupnikovem procesu.

Od vsega začetka izdaja Slo-venski knjižni zavod tudi broš-ure politične in gospodarske vsebine, razne govore, zakone itd. V novejšem času zbira tako gradivo v Mali politični knjižnici. Poleg te izhaja še Poljudno-znanstvena knjižnica, ki prinaša krajše razprave, dalje razne glasbene publikacije, zlasti s partizanskimi motivi; med umetniškimi mapami je izšla Globočnikova "Herrnvolk" itd.

Siršemu krogu bralcev pa je namenjena med vsemi izdajami Slovenskega knjižnega zavoda zlasti nova Prešernova knjižnica, ki je pred božičem prvič izšla in bo pošiljala vsako leto nekaj dobrih cenjenih knjig v veliki nakladi med naše ljudstvo. Lan-sko leto smo dobili poleg kole-darja še ponatis Prežihovih "Samorastnikov" in pa knjigo "Spomini na partizanska leta," vse v nakladi 30.000 izvodov, kar je za prvi povojni čas zelo raz-veljavilo.

Cankarjeva založba

Naša tretja velika založba, Cankarjeva založba, ima v načrtu predvsem dela s področja marksizma-leninizma in je izde-lala precej širok program že za več let naprej. Letos je uresni-čila šele del tega, dala pa nam je vendar še nekaj temeljnih del marksizma-leninizma, ki jih pri nas prej nismo smeli svobodno tiskati in so to pot večjidel izšla v slovensčini. Zlasti je po-membna nova izdaja "Zgodovine Vsevezne Komunistične partije boljševikov," ki smo jo tiskali prej samo ilegalno in v majhni nakladi, in pa knjiga "V. I. Le-nin — kratak oris življenja in de-la."

Poleg tega je izšla še Lenino-va "Velika pobuda," Engelsova razprava "Ludwig Feuerbach in konec klasične nemške filozofije," razpravi G. V. Plehanova "O materialističnem pojmovanju zgodovine" in "K vprašanju o vlogi osebnosti v zgodovini" in nedavno še Lenina razprava "Imperializem kot najvišji stadij kapitalizma."

Poleg teh so izšle v zadnjem času še "Leninova pisma Mak-simu Gorkemu," ponatis iz No-vega sveta in ponatis "Ljudske pravice," ilegalne izdaje iz leta 1943. Vrsto krajših marksističnih razprav smo dobili tudi v "Mali biblioteki marksizma-le-ninizma," še prej pa v brošurah, ki so izšle kot ponatis izdaj z osvobodilnega ozemlja.

Poleg teh znanstvenih knjig je izdala Cankarjeva založba že v prvem letu tudi nekaj lepo-slovnih del, tako Alekseja Tol-stojna "Kruh," roman o obrambi Caricina (današnjega Stalin-grada), roman Nikolaja Ostrov-skega "Rojeni v burji" in Borisa Gorbatova "Neukročene," ro-man iz dni domovinske vojne, "Artamonove," Maksima Gork-ea itd. Poleg tega je izšla še Ilji-nova knjiga "Priroda in ljudje," povest o borbi človeka s priro-dnimi silami.

Mladinska knjiga

Najmanj načrtnosti je bilo spočetka pri sporu založbe

Mladinska knjiga, kar se je ka-zalo v sicer zelo številnih, pa ne vselej prav srečno izbranih pu-blikacijah, vendar so v decembru lanskega leta že tudi to napako v precejšnji meri popravili in pomagali tej naši najprizadevnejši založbi že tudi do dokajš-nje kvalitete. Dala nam je nekaj izvirnih del, tako Seliškarjeve "Tovariše," Ingoličeve "Udarno brigado," Ribičičeve "Udarnike" in zgodbo "Črni muc vasuje," natisnila je Levčeve pesniško zbirko "Koraki v svobodo" in vrsto dobrih prevodov, med katerimi je treba omeniti zlasti ro-man Nikolaja Ostrovskega "Ka-ko se je kalilo jeklo," Kaverino-va "Dva kapitana" in Rakov-skaje "Dečka iz Leningrada" in "Sovražniku za hrbtom," knjigo iz borb sovjetskih partizanov.

V zbirki Mladi oder je izšlo že več odskih tekstov, prevede-nih in tudi izvirnih. Poleg manjših je še drama L. Leonova "Vder" in Bulgakova "Novi dom." Založba Mladinska knjiga je izdala tudi več glasbenih pu-blikacij, ponatis "Mladine" in "Mlade Slovenije" iz okupacije itd. Založba izdaja tudi dve re-viji "Cicibana" za najmlajše in "Pionirja" za nekoliko starejše, v novem letu pa je prevzela še "Mladinsko revijo," namenjeno odrasli mladini.

Ostale založbe

Poleg teh štirih vodilnih za-ložb, ki so vse nastale po osvo-boditvi, pa dela še nekaj takih, katerih tradicije segajo še da-leč v predvojna leta, tako zlasti Slovenska Matica in Mohorjeva družba. Novo delo Slovenske Matice se sicer še ni prav raz-nahnilo, izdala pa je vendar pr-vo večjo knjigo po osvoboditvi, Ingoličev roman "Matevž Viso-čnik," ki je bil dotiskan že pred okupacijo, dalje Zupančičev pre-ovd Shakespeareovega "Coriola-na," zdaj pa še Kreftove "Kranj-ske komedijante," ki bi izšli tu-di že prej, če jih ne bi zatekla vojna.

Mohorjeva družba, naša naj-starejša založba, je že pred voj-no stremela za tem, da pošila dobro knjigo v čim večji nakla-di med ljudi, vendar so jo vodila pri tem pogosto preozka, če že ne zgrešena merila. Vendar je ljudska oblast upoštevala zaslu-gue, ki jih ima ta založba za naše ljudstvo in je njeno delo obno-vila. Mohorjeva družba je sesta-vila širok in dokaj dober načrt za novo delovno leto. Od tega je izdala doslej Stritarjeve "Pripo-vedne spise," Bevkovo "Železno klačo," "Knjigo koroških pripo-vedk," ponatis Finžgarjevega romana "Pod svobodnim son-cem," Meškove novele itd.

Med dramatskimi deli Reševo komedijo "Mokrololci," Can-karjevo dramo "Za svobodo" in Hudalesovo "Zeleno vrvice." Med prevodi Korolenkovega "Slepega muzikanta" itd.

Posebej je treba omeniti Gre-goričeve založbo, ki ima svoj sedež v Trstu. Ta je izdala že la-ni poleg koledarja še dramo Mi-re Pucove "Svet brez sovraštva," knjižico ruskih humo-resk, potem Bevkove črtice in novele "Med dvema vojnoma," med knjigami za mladino Huda-lesov "Triglavo polet" in Wink-lerjevo zgodovinsko povest "Mladec Dragožiti," ob jubileju pisatelja beneške Slovenije Iva-na Trinka-Zamejskega pa spo-minski "Trinkov zbornik."

Gregoričeva založba opravlja važno kulturno in politično po-slanstvo v tistem kotu slovenske zemlje, ki še ni priključena Ju-goslaviji, in je treba zato njeno delo, ki nastaja v težkih pogojih, še posebno pozdraviti.

Nekaj knjig in manjših pu-blikacij je izšlo že tudi drugod. Tu je treba omeniti založbo "Na-šo ženo," ki je izdala poleg redne mesečne revije tudi nekaj dru-gih tiskov, tako ob peti obletnici zbornik "Naše borbe," nedavno

ŠKRAT

Nekaj škotskih

Meščan iz Aberdeena se je dal po peturnem prigovarjanju za-varovati zoper požar. In ko je slednjič podpisal pogodbo, je de-jal agentu: "Tako, to je zdaj opravljeno, in zdaj, gospod, bi mi lahko pustili tu še škatljico vžigalic."

Škot se je vozil iz Londona v Edinburg. Na vsaki postaji je iz-stopil in hitel k blagajni. "Zakaj izstopate na vsaki po-staji?" ga je vprašal sopotnik. "Na vsaki postaji si kupim vo-zovnico do prihodnje postaje." "Zakaj si ne kupite cele vo-zovnice iz Londona do Eden-burga?"

"Zdravnik, ki me je v Londonu pregledal, je dejal, da lahko vsak trenutek umrjem zaradi srčne bolezni. Zakaj bi torej po nepo-trebnem izdajal denar?"

Škot zagleda na hotelu napis: "Garaža zastoj." Zapelje avto v garažo. Vratar ga vpraša:

"Katero sobo pa imate v ho-telu, gospod?"

"Sobo?" se začudi Škot. "Ne potrebujem je, ker spim kar v avtu."

pa pesniško zbirko Erne Muser-jeve "Vstal bo vihar" itd.

Znanstveni institut je izdal se-rijo znanstvenih in poljudno-znanstvenih razprav, zlasti o na-ših mejnih vprašanjih. Med nji-mi so razprave naših strokov-njakov, univerzitetnih profesor-jev Antona Melika (Gorica, Trst in severna Jugoslavija), Draga Gustinčiča (Trst ali problem razmejitev med Jugoslavijo in Italijo), Boga Grafenauerja (Kanalaska dolina) itd.

Planinsko društvo Slovenije je izdalo lani "Planinski zbor-nik," letos pa je začelo izdajati svojo mesečno revijo "Gore in ljudje."

V samozaložbi je izšlo razme-roma malo knjig. Med kvalitet-nimi je umetniška mapa France-ta Miheliča "Krvava bratovščina" in pa vrsta glasbenih pu-blikacij.

Omeniti bi bilo treba še nekaj periodičnih publikacij, ki jih iz-dajajo razne ustanove in dru-štva, tako "Obzornik," meseč-nik za ljudsko prosveto, "Popot-nik," list za vzgojo, prosveto in kulturo, "Proteus," glasilo Pri-rodoslovnega društva, "Gledališki list" ljubljanskega in tudi nekaterih pokrajinskih gleda-lišč itd. Dnevnik in tednik tu seveda niso vsteti.

Tak je kratek prerez dela na-ših današnjih založb. Ustavili smo se le ob pomembnejših pu-blikacijah, kajti v celoti je izšlo od osvoboditve do danes (po po-datkih našega bibliografskega mesečnika) nad 700 slovenskih tiskov. Če prištedemo temu še dejstvo, da je med izdanimi knji-gami, brošurami, revijami in res dobrih in vrednih del, je to za prvo obdobje po osvoboditvi prav gotovo velik kulturni uspeh.

★ ★ ★ ★

**BUY YOUR
EXTRA
SAVINGS
BONDS
NOW**

SECURITY

PROTECT YOUR FUTURE

Nabiranje oljk v Slovenski Istri

Posneto iz "Slovenskega poročevalca"

Na vsem slovenskem ozemlju so edino v severozapadni Istri večji oljčni nasadi.

Zlasti pri Dekanih, Manžanu, v Truskih, največji pa v Piranščini, v Krkavčah, Padeni in Portorožu. In vsi ti kraji so na popolnoma slovenskem ozemlju.

Oljka je zelo občutljivo drevo. V hudi zimi leta 1929 jih je mnogo vsahnilo. Letos je kljub suši prav izredna letina. Nekateri kmetje v Krkavčah računajo, da bodo imeli do 150 stotov oliv.

Ko je že ves drugi pridelek pobran, se zori oljčni sad. Po gorah po Krasu je že sneg, tu v Istri pa pobirajo olive.

Oljčna trgatve začne sredi novembra in se zavleče do božiča, ko istrska gospodinja začne beliti z novim oljem. Za velikonočne praznike nesejo Istranke oljko in lovor v najbolj oddaljene kraje. V krajih, kjer zori oljka, je vse na delu. Staro in mlado skladišče bere in spravlja sadove v vreče in jih meče v stiskalnico.

Oljčni sad je droben kot lešniki. Dobro in veliko drevo ima do 100 kilogramov oliv. Pridne roke lahko naberejo dnevno 70 do 80 kilogramov. Sirov sad ima čuden okus. Grenko ti je v ustih, žejnik pa postane masten, kakor da bi pil ribje olje. Marsikateri ne ugaia, nekateri pa ga radi jedo s kruhom.

Nabran sad peljejo v stiskalnico, ki so ponekod še stare. Konj ali pa osliček vrti velik mlinjski kamen, ki tere seme. Čelo z rokami stiskajo olive. Te stiskalnice pa polagoma izginjajo. Lepe moderne stiskalnice pri Dekanih, v Kopru in Izoli se vedno bolj uveljavljajo, ker z njimi pridobijo več olja. Iz stare domače stiskalnice dobijo od 100 kilogramov oliv po 10 do 11 kilogramov olja, v moderni pa od 11 do 19 kilogramov olja. To je lepa razlika in olje je sedaj dragocena stvar.

Poglejmo prizor v koprski okolici. Pred veliko, lepo stavbo, kjer ima Okrajna zadruga stiskalnico, je več voz. Nekateri so prepeljali oljke, drugi pa so prišli že po olje. Letos so zelo zaposlene stare in moderne stiskalnice. V skladišču je vse polno vreč, v drugi dvorani pa ves dan meljejo in stiskajo. Mlinjski kamni terejo. Zmlete oljke ali oljčno mežgo naberejo v košarice iz kosovih vrvic. Več tako napolnjenih košaric zložijo v prvo stiskalnico in pod pritiskom 50 atm teče olje. Topla voda izpira in povzroči, da olje laže teče iz košaric v korita, od koder ga delavci poberejo in stavijo v nekaj posnemalnik, da se čisti in filtrira.

Iz prve stiskalnice poberejo oljčne tropine in drugi mlin jih še enkrat premelje. Nato jih stavijo pod drugo močnejšo stiskalnico v kovinasta rešeta, tu pod

pritiskom 350 atm "stisnejo iz oljk tudi dušo," kakor pravi mlad delavec pri stiskalnici v Kopru. Oljčnih tropin pa ne vržejo proč. Kmet jih rabi za rejo prašičev. V tovarni mila pa skuhaajo tropine in s kemičnim postopkom pridobijo še nekaj maščobe za dobro milo.

Kmet se torej upravičeno veseli dobre letine, še večje pa je njegovo veselje lanske leto, ker pravkar odredena agrarna reforma v Slovenski Istri daje kmetu, ki je do sedaj delal le za veleposesnika, ves pridelek. Za dobroceno ga bo prodal v zadrugi in s tem pripomogel k pobiranju črne borze in špekulacije. Olje pa bo dobil delavec, uradnik in oni, ki ne pridela dovolj maščobe.

V bodoče bo treba gledati, da se nasadi izboljšajo in povečajo. Tako se bo Istri tudi gospodarsko dvignila in pomagala k skupnem gospodarstvu Slovenije v novi Jugoslaviji.

Ob koncu novembra lani je ljudska oblast v Slovenski Istri pričela z odkupom oliv, oziroma olivnega olja. Tisti, ki ne redijo prašičev, lahko obdržijo po 25 kilogramov olja na osebo. Za rejce prašičev pa je odrejeno 12 kilogramov olja letno na osebo. Kmetje izročajo vse oljčne sadeže oljarni, kjer takoj dvignejo olje za svojo uporabo in dobe obenem izplačano vrednost izročenih sadežev.

Najboljša je oljarna v Izoli, ki je obratovala tudi po 24 ur dnevno in v tem času iztisnila več kot pol vagona oliv. Do 4. januarja so kmetje oddali že večje količine oliv, iz katerih so oljarne iztisnile 8,317 kilogramov olivnega olja. Računajo, da bodo kmetje v celoti oddali oliv za 15,000 kilogramov olja.

Oljarne v Dekanih, Križiču in Ankaranu so že prenehale z delom, medtem ko bodo oljarne na sektorjih Sičole-Nova vas delale še do konca januarja. V celotnem koprskem okraju je 18 oljarn, med njimi šest modernih, ostale pa so bolj ali manj primitivne.

Oljne tropine oddajo tovarni "Salveti & Co. v Piran. V tej tovarni še enkrat iztisnejo tropine. Iz tropin, ki jih stisnejo do 400 atmosfer, dobijo še 5% olja. To olje uporabijo za izdelavo mila. Do sedaj so oljarne oddale tej tovarni več kot pet vagonov tropin. Tropine daje tovarni na razpolago tudi Hrvatska Istra, ker je to edina tovarna za moli v Slovenski in Hrvatski Istri.

KULTURNO-PROSVETNO DELO V POSTOJNSKEM OKROŽJU

Kulturno-prosvetno delo je v postojnskem okraju doseglo do sedaj prav lepe uspehe. V okraju je 19 pevskih zborov: šest mešanih, trije moški, en ženski, en mladinski in osem pionirskih. Ti zbori so že nastopili na vseh krajevnih manifestacijah in pro-

slavah. Vse zore, razen dveh, vodijo samouki. V kratkem bodo odprli v Postojni glasbeno šolo, ki bo organizirala tudi tečaj za pevovodje.

V Postojni in St. Petru na Krasu sta godbi na pihala, v Postojni pa sta tudi tamburaški in harmonijski zbor, ki je prvič nastopil 15. decembra v radiu Slovensko Primorje. Na dramatskem polju so bile najbolj delovne igralske skupine iz Postojne, St. Petra, Studenega, Senožeč, Zagorja, Razdrtega, Slavijske, Trnja in Bukovja.

Veliko zanimanje za pouk in vzgojo je povsod pokazala mladina. V okraju je 23 večernih tečajev, ki jih obiskuje 658 mladincev in mladink. Na teh tečajih se predvsem seznanjajo s slovenskim jezikom. V Senožečah in Slavinu sta organizirani kmetijsko-nadaljevalni šoli. V Beljskem, Velikem Ubelskem in Smihelu na Krasu je mladina organizirala krojne tečaje.

V Orehku in Matenji vasi sta bila gospodinjska tečaja. Ljudska univerza je po terenu organizirala 15 predavanj. Poleg tega pa se vrši študij po vaseh in mestih tudi v okviru sestankov Osvobodilne fronte, na katerih študirajo sedaj zakon o ljudskih odborih. Študij po terenu so podprle zlasti knjižnice, ki so si nabavile veliko število knjig v "Tednu naše knjige." V tem tednu je bila v St. Petru na Krasu odprta največja knjižnica v okraju, ki šteje 3,000 knjig. Po vseh šolah so organizirane učiteljske in mladinske knjižnice.

Vzporedno s kulturo in prosveto se razvija v okraju tudi fizikultura. Iz postojnskega okraja tekmuje 206 mladincev in mladink za fizikulturno značko ZREN-a.

Posebno agilno v kulturno-prosvetnem delu je ljudstvo Slovenskega Primorja sedaj v času pred priključitvijo k Jugoslaviji, ker hoče priti pripravljeni, kulturno in gospodarsko dvignjeno, v novo Jugoslavijo.

Repatriacija otrok iz Avstrije

V Maribor je prispel že tretji transport jugoslovanskih otrok iz Avstrije, kamor so jih preganili fašisti med okupacijo. Z vsemi tremi transporti je bilo repatriiranih 50 otrok.

Otroci pripovedujejo, da so jih reakcionarni elementi strašili s položajem v Jugoslaviji in jih odvrčali, da bi se vrnilo domov. Kljub močni sovražni propagandi pa otroci niso nasledili neresničnim vestem o Jugoslaviji in se podali na pot.

Ko so se spoznali z resničnostjo v domovini, jih je minil vsak strah, ki so jim ga v Avstriji vcepili jugoslovanski sovražni elementi.

V Mariboru je za sprejem teh slovenskih in hrvaških otrok, ki se vračajo iz Avstrije, organizirana v Mladinskem domu prehodna postaja, kjer se otrogi ob skrbi ljudske oblasti počutijo srečne.

DROBNE VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Prometno ministrstvo je odredilo, da je treba čimprej izgraditi ranžirni kolodvor v Čačku. Nedavno se je dela lotilo 100 delavcev, ki so bili razen tega zaposleni še v svojih stalnih službah. Delali so podnevi in ponoči. Prispevali so 1,600 prostovoljnih delovnih ur, 7,170 ur pa je bilo plačanih.

Že pred vojno je bila trasirana proga Nikšić-Titograd, ni pa prišlo do uresničenja načrtov. Zdaj so po temeljiti preučitvi izbrali variantno progo glede na prihodnjo elektrifikacijo. Delati bodo začeli kakor hitro bo dopuščalo vreme. Zaposleni bodo delovali, ki so si pridobili izkušnje na Mladinski progi. Sekcija za graditev železniške proge Nikšić-Titograd že deluje.

Ustanovitev železniško-prometne in brodske šole, ki je bila ustanovljena pri zveznem prometnem ministrstvu z namenom, da usposablja srednji strokovni kader za prometno službo. Pouk bo trajal štiri leta. Sprejemajo učence, ki so končali najmanj štiri razrede gimnazije z zaključnim izpitom. Šola spada med srednje strokovne šole.

Smotno razdeljevanje zdravil. Po osvoboditvi je bila ustanovljena glavna uprava za nakupovanje in razdeljevanje zdravil kot podjetja splošno državnega značaja. Njena naloga je bila, da maksimalno ter čimbolj smotno izkoristi vsa sredstva. Marca 1945 se je začela skromna domača produkcija zdravil in sanitetnega materiala. Z odlokom zvezne vlade lani julija je bilo ustanovljeno namesto glavne uprave podjetje za uvoz in izvoz zdravil "Jugolek."

Z regulacijo Lijaka pridobljeno nad 200 hektarov rodovitne zemlje

Hudournik Lijak v vipavskem okraju je vseskozi delal prebivalstvu velike težave, ker je ob vsakem večjem deževju poplavljal zemljo, ki je bila že itak močvirna in neplodna. Postavka letošnjega gospodarskega načrta predvideva regulacijo sedem kilometrov dolge struge tega hudournika. Delo za regulacijo Lijaka bo v glavnem prevzela mladina. Pri tem delu bo zaposlenih 300 mladincev in 50 strokovnjakov. Prve mladinske brigade iz

V BLAG SPOMIN DRUGE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA LJUBLJENEGA IN NIKDAR POZABLJENEGA SINA IN BRATA

Felix Cekada

ki je padel na 22. februarja 1945 na otoku Iwo Jima.

Spočij se v zemlji tuji, sin nezahvalni — bratec dragi, saj križ nam govori, da židmo se nad zvezdami.

Žalujoci ostali:

MARY CEKADA, mati; BRATJE IN SESTRE.

Cleveland, O. 24. feb., 1947.

Slovenskega Primorja bodo šle na delo 1. aprila in računajo, da bo delo končano oktobra 1947.

Zemljišča

MORA SE PRODATI
radi odhoda v Jugoslavijo, hišo z dvema stanovanj. Nahaja se na 18700 Meredith Ave. pri E. 185 St. in Lake Shore Blvd. Hitremu kupcu se proda za \$5,200. Zglašite se po 5. uri popoldne in vprašajte za Frank Brice.

HOČEMO HIŠE NA SEVERNO-VZHOJNI IN JUŽNOVZHOJNI STRANI
IMAMO KUPCE Z GOTOVINO POKLIČITE JAMES A. YOUNG EN 7119
A & W REALTY CO. 2584 E. 55 St.

HIŠNI POSESTNIKI
ČE NAMERA VATE PRODATI ALI KUPITI POSESTVO, SE OBRNITE DO NAS
Nahajamo se 34 let na enem in istem naslovu.

NEJEDLIK REALTY
11015 UNION AVE. — MI 5049
VKLJUČITE VAŠE POSESTVO, ČE JE NAPRODAJ, v naš seznam, če hočete dobro prodati.
THORNTON REALTY CO.
6110 WOODLAND AVE., HE 9020

Hočemo domove

Dobimo najboljše ceno za domove v dobrem stanju.

KIRKWOOD REALTY
11201 Superior Ave., SW 0033

Dajte vaše posestvo nam v prodaj — za hitro akcijo!

Krasna nova Colonial hiša

zidan venier; 6 sob, fornez na plin; umetno prezračanje; garaža za 2 avta; rekreacijska soba, velika obdelana lota. Se znamenja.

HEIN REALTY CO.
16001 Lorain Ave., CL 2010

HIŠNI LASTNIKI!
Če imate vaš dom naprodaj, ga dajte nam v prodajo

HIGHLAND REALTY CO.
13613 DETROIT AVE., BO 8210

ODDAJTE VAŠ DOM ZA V PRODAJO NAM, DA VAM DOBIMO NAJVIŠJO CENO
J. T. DUNIGAN
REALTY CO.
Main 2110

Naprodaj je gostilna

ki ima D 2 - D 3 in 3 A licence. Podrobnosti se poizve pri Louis Roytz na 17406 Grovewood Ave.

POSESTVA NAPRODAJ, da se uredi zapuščino

Severno od Superior Ave.
E. 43 St. za 2 družini.
E. 51 St. za 2 družini.
E. 52 St. za 4 družine.
E. 55 St. zidana trgovina in za 2 družini.
E. 74 St. za 2 družini.
E. 147 St. zidana hiša za 7 družin.

SE MORA PRODATI, DA SE UREDI ZAPUŠČINO

Joseph Globokar
986 E. 74th St. — HE 6607

Razno

V NAJEM SE ODDA ENO SOBO

za dvojico, dve dekleti ali za dva fanta. Na željo se dobi tudi hrano. Vpraša s ena 6705½ Bonna Ave., ali pokličite EX 0930.

Vas muči glavobol?

Nabavite si najboljše tablete proti glavobolu v naši lekarni. Cena 50c.

Mandel Drug Co.
LODI MANDEL PH. C.
SLOVENSKA LEKARNA

15702 WATERLOO RD. — IV 9611
Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30 dopoldne do 10 zvečer.

Zaprta ves dan ob sredah.

Razno

LASJE

MOŽJE
IN
ŽENE!

Ce imate psa ali mačka za domačo žival in igrato, ter zgubili dlake, kaj mislite? Takoj ste mnenja, da je žival bolna, ali da ima kakšno bolezen. Ko vi postanete plešasti, vas neznansko hudo srbi glava, lasje vam izpadajo v šopih, ali kaj storite?

To je resna stvar in ljudje postanejo plešasti, vsled tega. Dobro bi bilo, da poskusite ozdraviti to stanje z našimi metodami in sicer od 14 do 20 zdravljenj za \$25, na vašem domu, ter \$5 za vsako zdravljenje na uradu ali 3 za \$10.

Odprto v ponedeljek, torek in sredo do 9. zv.

LOREEN JOHNSTON
Licensed Scalp Specialist and Graduate Nurse
9200 Hough Ave., RA 3773

BRIVNICA IN LEPOPILNI PARLOR
naprodaj; stanovanje je poleg; pohištvo, oprema in vsa zalog; najemina \$45 za stanovanje in trgovino; "lease" ako želite. Na vzhodni strani mesta, \$2,500 za vse skupaj.

TOWER CO., Main 8174
621 Hippodrome Bldg.

DELIKATESNA TRGOVINA
za ogled odprta od 1. do 5. ure; 3326 Walton Ave. Vsa električna oprema; dobi se "lease"; trgovina je 18x24 z kletom za spravo; lepa izložbena okna; dobra zalog; se prodaja tudi grocerijo, meso za sendviče, mlekarke proizvode, sveže sadje, itd. **TOWER CO., Main 8174** — 621 Hippodrome Bldg.

CVELIČARNA
na vzhodni strani, blizu Harvard Ave.; prometni center; električno refrigerirana sprava; prodaja se cvelice, voščne karte, darila, itd. Lastnik bo upošteval vsako zmerno popudbo.
TOWER CO., Main 8174
621 Hippodrome Bldg.

ODDAJTE VAŠO HIŠO ALI STANOVANJE V NAJEM NAŠIM DELAVCEM

brez vseh stroškov in z povprečno zgubo časa in sitnosti; stalne zanesljive osebe.

H. K. FERGUSON CO.
POKLIČITE MR. HARRINGTON
CH 5870

FORD STATION WAGON 1942
na prodaj; majhna prevoznica; 5 dobrih obodov, v prvovrstnem stanju. \$1850.

HUDSON 1942 Commodore; radio in grelec; krasna črna barva. 5 dobrih obodov, \$1495 v gotovini ali na odplačilo.
Morgan Auto Sales, Odprto do 9. zv. 11816 Lorain Ave., OR 7452

MONARK GARAGE

splošno delo v garaži; zavore, ignition, clutch, popravila na motorju, zvarjenje, itd. Odprto do 9. zv. 3773 EAST 71st ST. BR 5477

Odprto od 1-5: 353 E. 152 St. **ELECTRO-SERVANT** prodajalna predmetov; dobra zalog; več dovoljenj za prodajo standardnih izdelkov; dobra prilika za popravila če to zmorete; dobi se poleg gorke. Izvrsno za dvojico. Za gotovino ali na odplačilo. Pokličite: **TOWER CO., 621 Hippodrome Bldg., MA 8174.**

DELIKATESNA trgovina naprodaj; Euclid Ave.; velika zalog; vsa električna oprema in popolnoma opravljena. Izkupek je dokazan; se lahko veliko izboljša z pravih zanimanjem.
TOWER CO., MA 8174
621 Hippodrome Bldg.

GARAŽA NAPRODAJ

Vključena je popolna oprema in posestvo; Cadillac Tow Truck kot nov; Bear frame in axle machine; dynamic wheel balances; vsa oprema za popravilo motorjev, 2 električna varila, 2 acetylene varila, 2 težka truka, 1 Mack 1940, 2-tonski dump truck in 1 Diamond T 1½ tonski z stake body truck. V bizonu 11 let.

SERVAL GARAGE
10712 St. Clair Ave.
GL 2636

AVENUE SKIN CLINIC ZDRAVIMO RAZNE KOŽNE BOLEZNI

Specializirano na MOZOLJCIH IN OBRAZNIH BRAZGOTINAH

Dr. M. L. Nearing, M. D.
Zdravnik
Soba št. 691 — The Old Arcade
Od 10. zj. do 6. razven ob četrtkah
CHerry 2220

Posluga

Mi smo pooblaščenici od tovarne za popravilo Maytag pralnih strojev in prodajamo pristne Maytag dele. — Popravimo tudi stroje vseh izdelkov **East Appliance & Service Company**
18724 St. Clair Ave., IV 7263

Pripeljite vaš avto za brezplačni proračun
za popravila in prenovljenje. Motorje uredimo z "Sun Analyzer" ter popolnoma prenovimo motorje, zavore in "clutch."

GRACE GARAGE
536 BROADWAY — BEDFORD, O.
Telefon: Bedford 631

REL GARAGE

Izvršimo vsa popravila na avtih ter barvamo in popolnoma prenovimo avte. Nudimo 24-urno poslugo z vlačilcem.
1582 EAST 105th ST.
Podnevi: GA 6896
Ob večerih: EN 2913

PETE'S AUTO SERVICE
Popolna mehanična popravila na vseh izdelkih avtov. Tudi barvamo in varimo. **TEXACO GASOLIN**
16100 WATERLOO RD. in 16911 EUCLID AVE.
KE 2000

WATERLOO HI-SPEED SERVICE
Moderna naprava za mazanje avtov; umijemo in čistimo avte, izvršimo razna popravila, itd.

Frank J. Fortuna in Andrew M. Artel, last. E. 152nd St. in Waterloo Road

V VAŠO ODOBNOST ZADELAJTE VAŠE DVORIŠČE
Čist, suh les. Železnina iz kovine, žica za mreže iz bronca. 3 leta za plačitev **E. C. ANDREWS CO.**
1737 Euclid Avenue
Builders Exchange

SCOTT'S GARAGE

Popolna mehanična posluga na vseh izdelkih avtov; popravimo ogrode, barvanje in varimo; popravimo clutch, zavore, motorje in baterije ter pridemo z vlačilcem po avto.
8714 QUINCY AVENUE
GA 0226

Imamo 2 velika van trucka za oddajo

na mestni kontrakt za prevažanje na tono ali na uro, dan ali teden.
BRENNAN
ON 3311

STEVEN AUTO SERVICE

Frame, Axle and Wheel Alignment
Kolesa balansiramo in izravnamo. **NUDIMO 24-URNO POSLUGO Z VLAČILCEM**
965 E. 140 St., PO 7970

SHORTY'S GARAGE

Splošna avtomobilska popravila na zavorih, clutch, bateriji, motorju. Odprto ob delavnikih do 9. zv. ob nedeljah od 9. zj. do 4. pop. 3037 EAST 123 ST. — WA 3777

MEZEY'S CHEVOLET SERVICE

Splošna popravila na vseh izdelkih avtov. Naša posebnost so popravila na zavorih in "clutch"
3592 W. 130 St., OR 9118

AUGUST KOLLANDER

v Slov. Nar. Domu,
6419 St. Clair Ave.

POŠILJA DENAR v Jugoslavijo, Trst, Gorico, Avstrijo, Italijo in druge kraje; vsaka pošiljatev je jamčena;

PRODAJA ZABOJE za pošiljanje hrane in obleke v staro domovino in sprejema tudi zaboje za odpošiljanje v stari kraj.

Pri Kollanderju boste vedno dobro postreženi.

OGLAŠAJTE V — "ENAKOPRAVNOSTI"

Uncle Sam Says

"Where on earth did my money go?" How often have you voiced this question, half in wonder, half in dismay! It's so easy to fritter away ready cash. A dollar here—and a dollar there—and in the end nothing to show for it. And yet saving for the things you want—a new home, travel or future security—is easy and effective simply by allotting a portion of your income either through the payroll savings or by arrangement with your bank for the systematic purchase of United States Savings Bonds. Dollars go, your bonds grow. When you buy Savings Bonds regularly, you are building the nest-egg for whatever you've set your heart on.

U. S. Treasury Department

Po posebni znižani ceni — Oprema za tri sobe
DA SI PRIHRANITE DENAR, PRIMERJAJTE NAŠE CENE.
Smerda's Music & Furniture Appliances
5800 BROADWAY — MI 2525

PRICENŠI V TOREK, 25. FEBRUARJA
Nadaljujete od 10.30 zj. Popularne cene
LOWER MALL GLEDALIŠČE nasproti glavne knjižnice
310 SUPERIOR AVE.

PRVA SOVJETSKA SLIKA O RUSKEM NARODNEM ŽIVLJENJU V BARVAH

"STONE FLOWER" (KAMNITA CVETKA)

Krasna ljubezenska povest kamnoseka "Danila" za "Katjo," slikana v uralskem gorovju v presenetljivih barvah, prepletena z mnogimi starodavnimi narodnimi pesmi in plesi.

Dobila je prvo nagrado za 1. mesto
Mednarodnem filmskem festivalu v Cannes, Franciji.

PREŽIHOV VORANC:

JAMNICA

ROMAN SOSEKSE

Spisan leta 1941, tik pred razpadom stare Jugoslavije

(Nadaljevanje)

"Tako je!" je ponovila za njim snaha in prav tako vzdihnila.

Potem so hkrati vzdihnila oče, sin in snaha, kakor bi hoteli reči: "Kdo ve, kako je vse to prišlo...?" Nato so se vsi trije zatopili v misli. In misli vseh treh so bile težke, utrudljive, brez pravega začetka in konca. In čim bolj so napenjali možgane, da bi odkrili tisto krivico, ki je povzročila to stanje, tem manj so si bili na jasem, tem nezadovoljnejši so postajali. Pred očmi so jim plesale čudne podobe. Ena taka podoba je bila velika pamna žaga blizu železniške postaje z mogočno, lepo vilo ob strani; vsega tega nedavno ni bilo... Potem jim je plesala pred očmi, trdovratno kakor večja, Lukačeva hiša v vasi, ki je pred kratkim zrasla za eno nadstropje... V to podobo je spet silila velika hiša trgovca Tripale v Dobrihah, kjer je včasih stala navadna bajta... In še druge take čudne podobe so se jim vsajale v oči, podobe, ki s stvarjo prav niso imele nobenega opravka. Skušali so s svojimi mislimi prodreti za te podobe, da bi tam našli neko razodetje, ki bi jih pomirilo in spravilo v sklad vse to, kar je hipoma začelo stati na glavi, toda njihov trud je bil brezuspešen. In mlada Bunka sta bila kar zadovoljna, ko je stari Munk rekel s premišljenim glasom:

"Da — ker so časi tako slabi, bosta morala odsihmal pač malo previdneje gospodariti. S takimi časi se ni šaliti. Le eno vama rečem: bojta se trgovcev, bojta se biričev, bojta se delogov..."

Da bi si olajšali srca, so začeli govoriti o drugih, vsakdanjih stvareh in za kratek čas jim je to res pomagalo. Bunkinja je medtem prinesla za mizo

V blag spomin

druge obletnice nepričakovane smrti našega edinega sina in brata

PFC. FRANK MERGEC JR.

ki je ostavil svoje mlado življenje dne 24. feb. nekje na Filipinskem otočju

Teško nam je bilo, ko si odhajal zadnjikrat od doma, v nadi, da se zopet kmalu povrneš, a kruta usoda je zahtevala, da zdaj počivaš v daljnem grobu. Naša srca so polna žalosti, spomin na Te bo pa živel za vedno!

Žalujoči ostali:

Frank in Annie Mergec, oče in mati
Lillian, sestra

Cleveland, Ohio, dne 24. feb. 1947

malico. Bunk pa je odšel v klet po pijačo. Ko so se nekaj časa krepčali, je oče zdajci rekel:

"In meni še tudi nista nič dala..."

Njegov glas sicer ni bil očita-joč, vendar je mlada dva očeta-va izjava močno zadela. Bilo je prvič, odkar sta bila gospodarja, da je prišel oče s to stvarjo na dan. V gruntu je imel zapisanih petdeset tisoč, od katerih res še ni dobil niti krajcarja. Stari Munk jima ni hotel delati še večjih težav, kakor sta jih že imela, vendar se mu je le zdelo potrebno, da ju spomni tudi na to in ju še bolj zresni. Njegov delež je bil tako in tako zapisan na prvem mestu. Sicer pa ni nameraval jemati tega denarja iz grunta, saj ga ni potreboval. Na tihem je bil že odločil, da bo del tega denarja zapustil vnukom, ki ga bodo za to ohranili v lepšem spominu. Mogoče bi nekaj malega namenil tudi še sinu Ladeju, da bi ga tako spet sprijaznil z domačimi ljudmi.

Bunk je o očetovem deležu že davno imel narejen načrt in je čakal samo na priložnost, da bi mu kaj namignil, naj odstopi svoj delež gruntu, torej njemu. Oče denarja res ni potreboval. Sedaj pa, ko je oče sam načel to vprašanje, se mu vendar ni zdelo pametno, da bi, ko je oče zaradi njegovega slabega gospodarstva slabe volje, prihajal na dan s svojim predlogom. Zato je kratko in malo odgovoril:

"Seveda — a za zdaj tako ne potrebujete..."

Oče ni silil dalje s to stvarjo, marveč se je že vrnil k prejšnjemu predmetu, rekoč:

"No, kako pa zdaj mislite..."

"Jaz imam neko misel," je dejal sin po kratkem obotavljanju, dobro vedoč, da bi oče rad vedel, kako mislita poravnati dolgove.

"Kakšno pa...?"

Bunk se je odhrkal pa dejal: "Vzel bi toliko denarja iz posojilnice, da bi lahko zacelil te kraste..."

"Kaj si rekel...?" je jeknil stari Munk z nenavadnim, slabotnim glasom, ko da ne bi razumel, o čem sin govori.

Stari Munk je bil tudi star, po vsej okolici znan zadugar. Pred več kot tridesetimi leti je pomagal v Dobrihah ustanovljati slovensko kreditno zadrugo, ki je potem dolgo časa reševala kmete iz rok vaških in trških oderuhov s tem, da jim je dajala dolgoročno posojila za nizke obresti. Ker so bili ti oderuhi večinoma nemški meščani in trgovci ali pa njihovi politični pristaši, četudi so bili Slovenci, je ta zadruga, kakor tudi toliko drugih, obenem branila slovensko zemljiško posest pred tujim kapitalom, slovensko ljudstvo pa pred raznarodovanjem. Zadruga se je lepo razvijala in je kmalu postala daleč naokrog najmočnejši zavod, ki je že dolgo pred vojno imel v trgu lepo hišo. Med vojno se je zadeva s posojilnico sicer nekoliko zamotala. Tega so bili predvsem krivi številni mali vlagatelji, ki so ob inflaciji in zaradi povojnega tributa izgubili večino svojih prihrankov, pa vsega tega niso videli, temveč so dolžili le zavod, v katerega so denar naložili, ki pa jim je potem vračal le smešne drobce vrednosti, katere so mu bili zaupali. Vendar se je to kmalu, pozabilo, oziroma tisti, ki starih izkušenj niso mogli pozabiti, po vojni tako niso imeli več denarja, tisti pa, ki so ga imeli, so bili večinoma novi lju-

dje. In tako se je zadruga po vojni spet naglo postavila na noge in postajala vedno vplivnejši denarni zavod. Stari zadugarji novemu, naraščajočemu delu niso bili več kos in zavod je moral nastaviti nove, bolj šolane ljudi, ki so opravljali delo in stvar prav za prav vodili. Vendar je stari Munk kot zaslužni soustanovitelj zadruga bil še vedno njen odbornik in je še vedno veljal za njenega glavnega zaupnika v Jamnici, čeprav se že dolgo ni vtkal v njeno upravo in mu je, da govori-mo resnico, njeno poslovanje postajalo nekako tuje...

"Kaj si rekel...?" je še enkrat jeknil stari zadugar Munk skoraj s prestrašenim glasom. Nekaj težkega mu je leglo na srce, ko je spoznal sinov namen, in pred očmi mu je mahoma postalo kalno. Ako bi bil moral komu z besedami razložiti, zakaj se je tako prestrašil sinovega namena, bi tega najbrž ne mogel storiti, toda naenkrat je bil poln sumov in dvomov o samem sebi. Medtem pa je začel govoriti že sin:

"Poglejte, oče, stvari so take: les bi moral skoraj podariti, ako bi ga zdaj prodal, in če bi hotel v lesu dobiti potrebni denar, bi moral res skoraj vse poplakniti. Bolje je počakati z njim, ker bo prej ali slej gotovo spet imel svojo vrednost. Par volov bi sicer zdaj res lahko pogrešal, toda mnogo gospodar-ne bi bilo, imeti ga vsaj do spomladi, ko bo živina dražja. Krme imam dovolj. In če bi zdaj najel denar v posojilnici, bi spomladi izkupiček za vola že lahko nesel nazaj. Najbolje je biti dolžan v posojilnici. Tam ti nihče ne sedi na vratu. Plačati svoje obresti in imati mir..."

Stari Munk, ki je sam neštetokrat v svojem združnem delovanju govoril s istim jezikom, z istimi besedami, je zdaj z gro-zo poslušal sinove besede o prednostih zadruga kot upnika. Šele čez nekaj časa je s težavo spravil iz svojih ust:

"Bunk, ne delaj tega, rajši ne..."

"Zakaj? Menda mi bodo dali posojilo, saj ste vendar odbornik..."

(Dalje prihodnje)

Ali ste naročnik "Enakopravnost"? Če ste, ali so Vaši prijatelji in znanci? "Enakopravnost" je potrebna vsaki družini zaradi važnih vesti in vedno aktualnih člankov! Širite "Enakopravnost!"

Društveni koledar

21. februarja, petek. — Croatian Fraternal Union Bowlers — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

22. februarja, sobota. — Clev. Athletic League SNPJ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

1. marca, sobota. — Federacija SNPJ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

1. marca, sobota. — Skupna prirediteljska društva "Cvetiči Noble" št. 450 SNPJ in društva Euclid št. 29 SDZ, v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

8. marca, sobota. — Društvo Ribnica št. 12 SDZ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

16. marca, nedelja. — Dramatični zbor "Ivan Cankar" predstava v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

16. marca, sobota. — Plesna veselica krožka št. 1 Progresivnih Slovencev v dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

22. marca, sobota. — Croatian Pioneers št. 663 CFU — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

29. marca, sobota. — Progre-

sivne Slovenke krožek št. 2 — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

6. aprila, nedelja. — Koncert zbora "Slovan" v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Pričetek ob 3:30 popoldne.

6. aprila, nedelja. — Društvo Spartans št. 576 SNPJ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

11. aprila, petek. — Gophers Veterans Club — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

12. aprila, sobota. — Progresivne Slovenke — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

13. aprila, nedelja. — Glasbena Matica — koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

19. aprila, sobota. — Loška Dolina — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

20. aprila, nedelja. — Zarja — koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

20. aprila, nedelja. — Opereta pevskega zbora "Jadran" v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

25. aprila, petek. — Cavalier Club — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

26. aprila, sobota. — Društvo Marije Magdalene šte. 162 KSKJ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

27. aprila, nedelja. — Društvo Majka Božja Bistrička št. 47 HBZ — proslava v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

2. maja, petek. — G. J. Buddies Club — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

3. maja, sobota. — Društvo Kristusa Kralja št. 226 KSKJ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

4. maja, nedelja. — Croatian Cultural Club — koncert v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

9. maja, petek. — Veterans of W. War No. 2 post 25 — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

10. maja, sobota. — Društvo Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

11. maja, nedelja. — Zbor Abrašević — koncert in ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

16. maja, petek. — 23rd Ward Democratic Club — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

17. maja, sobota. — Društvo Geo. Washington št. 180 ABZ — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

18. maja, nedelja. — Slovenska Dobrodela Zveza — program v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

24. maja, sobota. — Društvo Sv. Katarine št. 29 SZS — ples v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

25. maja, nedelja. — SDZ Bowlers — prirediteljska v avditoriju

Dela za moške

A-1 MEHANIK

mora biti izvršen popravljač prednjih delov avta. Tudi A-1 body man; samo izurjen delavec se naj priglasi. SHAKER GARAGE 12808 Woodland Ave.

PIPE FITTER

IZURJEN — PRVOVRSTNI Dobra plača od ure. BROWNING CRANE & SHOVEL COMPANY 16226 Waterloo Road

Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

29. junija, nedelja. — Piknik pevskega društva "Zvon" na prostorih Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

Dela za ženske

EDIPHONE OPERATORICA

ali izurjena strojeopiska, ki je pri volji naučiti se dela na Ediphone. Agencija za socialno oskrbo, na južnopacifni strani; tedenska plača. Zglasite se na 8. nadstropju. 1001 HURON ROAD ali pokličite MA 8560

IZURJENA KUCHARICA

in gospodinja, da bi skrbela za dom, ko je lastnik od doma. Dobra plača. LO 8798

TAJNICA

dvema odvetnikoma; izurjena. Prijetna okolica; downtown urad. Dobra plača. Pokličite CH 4407

PISARNIŠKA MOČ

splošno delo, tipkanje, urejevanje; nič "shorthand." 5 1/2 dni v tednu; Dobra plača.

AUER REGISTER CO.

3608 Payne Ave.

STROJEPISKA

splošno pisarniško delo; 5 1/2 dni v tednu; stalno delo, dobra plača. Nova graduantinja ali pa izurjena. EN 0500

STENOGRAFFE

TIPKARICE—KLERKINJE

HAROLD A. DREHER ima za vas novo službo Pokličite SU 3812 682 OLD ARCADE

POSTING KLERKINJA

natančna; izučimo; downtown. Majhen urad. Stalno delo. Tedenska plača. 5 1/2 dni tedensko. PR 3040

AWNING CUTTER

da bi prevzela vodstvo šivalnega oddelka. Tedenska plača.

CULP AWNING CO.

11200 Superior Ave.

STROJEPIŠKE — BILLERS

Moderni urad. 5-dnevni tednik. 40 ur na teden. Dobra plača. STALNO DELO BR 1600

Operatorice Billing Strojov

Tedenska plača — dobre delovne razmere. — 40-urni tednik.

White Sewing Machine Co.

1237 Main Ave.

OPERATORICE

izurjene na bluzah in krilih. Prednost imajo stanovke na zapadni strani mesta.

18895 Detroit Ave., AC 1578 (nasproti Detroit Ave. remize)

STROJEPIŠKA — BILLER

Natančna; sprejme se tudi začetnice; mi izučimo; downtown. Tedenska plača.

PR 3040

KUCHARICA

izurjena; in za lahka hišna opravila; nič pranja; da ostane preko noči. DOBRA PLAČA WE 8816

Union Special operatorica

izurjena; plača od ure in komada; stalno

Bishop Products

7512 Carnegie Ave.—HE 5228

Drill and Punch Press operatorice

PRODUCTION DRILLING AND MFG. CO. 5511 Belford Ave.—DI 4700

ŽENSKES

do 35 let starosti

ZA TOVARNIŠKO DELO

Izkušnja ni potrebna. Dobra plača od ure poleg bonusa.

GENERAL DRY BATTERIES

13000 ATHENS AVE.

Dela za moške

A-1 IZURJEN POPRAVLJAČ in barvar avtov. Plača od ure ali provizija. Je sam svoj bos.—Miller Bros. Service Station, High-Speed Gas Station, vogal Sprague in East River Rd., Route 252. Westover, 3 milje južnopacifno od Berea.

Pomagač v skladišču

izurjen; prekladanje petrolejskih zabojev; plača od ure.

SOCONY VACUUM OIL

2846 E. 37 St.

OPERATOR

STROJA ZA KONZERVIRANJE Petrolejski produkti; izurjen; plača od ure

SOCONY VACUUM OIL

2846 E. 37 St.

TOVARNIŠKA

POMOČ

IZKUŠNJA NI POTREBNA Plača od ure poleg bonusa; na zapadni strani

GENERAL DRY BATTERIES

13000 Athens

A-1 POPRAVLJAČ

izurjen na popravilih na ogrojdih ter splošni mehanik in barvar avtov. Plača od ure ali enostavna plača. Dobra plača.

IVANHOE AUTO BODY CO.

1000 Ivanhoe Rd., GL 5256

MAŠINIST

ZA SPLOŠNO DELO Mora imeti lastno orodje Najvišja plača od ure. PRECISION MACHINE AND VALVE CO.

3746 Prospect Ave., HE 9630

ENGINE LATHE OPERATORJI

Stavbniški delavci in splošni tovarniški težaki. Visoka plača od ure. Beverage Engineering and Equipment Co. 13301 Lakewood Hgts. Blvd. LA 8676

Pomivalec avtov in porter

Prednost ima stanovalec na zapadni strani mesta. Stalno delo — dobra plača Vprašajte za Mr. Mead HOLLADAY MOTORS 11034 Clifton Blvd.

ZA PREKLADANJE TOVORA

Nickel Plate tovarno skladišče E. 9th St. in Broadway

Plača 93 1/2c na uro

Čas in pol za nad 8 ur

Zglasite se pri Mr. George J. Wulff

Nickel Plate R.R. Co.

E. 9th & Broadway

SPLOŠNI DELAVCI

izurjeni in neizurjeni Visoka plača od ure. Stalno delo

Columbia Axel Co.

ob vznožju W. 83 St. in Lake Ave.

SURFACE IN O. D. BRUSACI

prednost imajo delavci izurjeni na form tool. Plača od ure.

National Tool Co.

11200 Madison

TEŽAKI

IN DELAVCI NA MEDENINI Plača od ure 40-50 let stari

Pressure Castings Inc.

IV 5400

TOOLMAKER

splošni delavec; mora delati natančno delo. Najvišja plača od ure.

FELICE MACHINE AND TOOL PRODUCTS CO.

WA 1666

Punch Press operatorji

IZURJENI — PLAČA NA URO IN OD KOMADA BOEHM PRESSED STEEL W. 63 St.—Walworth Ave.

PRVOVRSTNI DELAVEC

na

LESO-REZNIM STROJU

IZURJEN NA IZDELOVANJU POHIŠTVA Dobra prilika za pravo osebo.

IRVIN & CO.

13104 Shaker Sq.

A-1 AVTNI MEHANIK za splošna

popravila na avtih; ter eden z izkušnjo pri barvanju avtov. Stalno delo; prednost ima poroben moški. Plača od ure ali na provizijo. — Milner Body Co., 5608 Hamlet St., blizu Broadway in E. 55 Street, BR 1515.

Dela za ženske

ZENSKA

izurjena v krojaškem delu dobi dobro službo Plača od ure

South Euclid Cleaners

EV 1416

STENOGRAFFE

Dekleta z znanjem pisarniškega dela; dobra začetna plača

AMERICAN BONDING

822 Leader Bldg., PR 7080

STENOGRAFFKA